

52057208: สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น / ภูมิทัศน์วัฒนธรรม / ภูมิทัศน์สรรค์สร้าง

ยศพร ปุณวัฒนา: การศึกษาภูมิทัศน์สรรค์สร้างท้องถิ่นไทยบริเวณที่อยู่อาศัยในพื้นที่ราบริมแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.วีระ อินพันทัง. 132 หน้า.

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการศึกษาด้านการจัดการภูมิทัศน์ในที่อยู่อาศัยของคนไทยพื้นถิ่นในพื้นที่ราบริมแม่น้ำเพชรบุรี โดยมุ่งหวังให้เป็นฐานข้อมูลด้านภูมิสถาปัตยกรรมประเภทบ้านพักอาศัยของคนไทย และเป็นส่วนเติมเต็มข้อมูลด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

การตั้งถิ่นฐานของคนไทย อันเกิดจากการจัดการพื้นที่ที่ตั้งอยู่บนบริบททางสังคม และสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของตนเองและของพื้นที่ ประกอบกับการถ่ายทอดวิธีคิดจากรุ่นสู่รุ่น ส่งผลให้เกิดรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเฉพาะท้องถิ่นขึ้น การจัดการนี้ไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่ตัวเรือนอันเป็นที่กินอยู่หลับนอน พื้นที่ใช้สอยที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตในแต่ละวันยังต่อเนื่องเชื่อมโยงกันในบริเวณบ้าน หรือแม้กระทั่งพื้นที่ส่วนกลางอันเป็นทรัพยากรจากธรรมชาติซึ่งชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์อย่างถ้อยถ้อยอาศัย เกิดเป็นองค์ประกอบของบ้านที่สมบูรณ์ ทั้งที่เป็นสิ่งปลูกสร้าง เครื่องใช้ไม้สอย และภูมิสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์สรรค์สร้างในบริเวณบ้านของคนไทยจึงสะท้อนให้เห็นวิถีคิดของผู้อยู่อาศัย อีกทั้งการตอบสนองต่อบริบทแวดล้อมจนเกิดการจัดการที่เหมาะสมต่อความต้องการของครอบครัว

ในยุคสมัยปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และทางวัตถุ จนเกิดความหลากหลายในด้านต่างๆ ย่อมส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการจัดการบริเวณที่อยู่อาศัยไปด้วย ทั้งเรื่องวิธีการจัดการและวิธีคิด แต่การจัดการภูมิทัศน์สรรค์สร้างในบริเวณที่อยู่อาศัยของชาวบ้านในพื้นที่ศึกษายังคงมีสำนึก และการพยายามอยู่ร่วมกันกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น มีการเลือกรับปรับเปลี่ยนทั้งวิธีคิด เทคโนโลยี และวิธีการจัดการในบริเวณที่อยู่อาศัย สะท้อนให้เห็นพลวัตของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่ศึกษาได้เป็นอย่างดี

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

52057208: MAJOR: VERNACULAR ARCHITECTURE

KEY WORD: VERNACULAR ARCHITECTURE / CULTURAL LANDSCAPE / BUILT ENVIRONMENT

YOSSAPON POONWATTANA: A STUDY OF THE LOCAL THAI DWELLING'S BUILT LANDSCAPE AT PHETCHABURI RIVERSIDE PLAIN, PHETCHABURI. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.VIRA INPUNTUNG, Ph.D. 132 pp.

To study built landscape around the house of local dwellers in the Phetchaburi riverside plain is the objective of this research. The result is expected to fulfill the knowledge of Thai vernacular architecture, especially in the field of landscape.

The settlement of the Thai people had relationship with the agricultural socials for longtime. The process which leads to the Identity of local architecture is the sites management which either set on the same social context or environment, by learning and trying to understand the site environment, and pass on wisdoms to their descendants. Not only to the house but the site's landscape and surrounding had arranged to be the functions of "home", included the buildings, equipment and landscape (of home area). The built Landscape of the local people's home has shown about what the dwellers were thought, and how they responded to the environment to draw the appropriate solutions of home area's management for their family.

Nowadays the developments and changes of social, culture, and materials caused the management process and concept of the built environment to be change too, Bases on that change the dwellers realized and try to live harmoniously with the local environment which express the dynamics of the vernacular architecture in the site study area.

Department of Architecture

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2013

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ วิวัฒน์ เตมีย์พันธ์ อาจารย์ผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยเห็นถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งเปิดโลกทัศน์ทางสถาปัตยกรรมแก่ผู้วิจัย ศาสตราจารย์เกียรติคุณอรศิริ ปาณินท์ ผู้เป็นแบบอย่างของการศึกษาและวิจัยทางสถาปัตยกรรม อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เกิดศิริ สำหรับคำปรึกษา โอกาสในการทำงานศึกษา และประสบการณ์ที่มอบให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาศึกษาในหลักสูตรมหาบัณฑิต อาจารย์ปुरुณ์ ขวัญสุวรรณ ผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา อีกทั้งคณาจารย์ผู้ทำการศึกษาและสร้างตำราด้านสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นวิทยาทานอันสำคัญยิ่ง ครอบครัวยุวัฒน์สำหรับการสนับสนุน และความเข้าใจเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนๆน้องๆจากสาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมหาวิทยาลัยศิลปากรในมิตรภาพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำลังใจ และความเอื้อเฟื้อแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ “โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์” ที่ให้โอกาส อีกทั้งเอื้อเฟื้องบประมาณในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัยนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจเสร็จสมบูรณ์ได้โดยปราศจากอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร.วีระ อินพันทัง ผู้ชี้แนะแนวทางด้วยประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดระยะเวลาการทำงานจนกระทั่งเสร็จสิ้น อีกทั้งชาวบ้าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดเพชรบุรีสำหรับข้อมูลผ่านประสบการณ์เชิงประจักษ์ และความเอื้อเฟื้อในยามเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณพี่น้องจากสาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น มหาวิทยาลัยศิลปากร และภาควิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังสำหรับน้ำใจและความเอื้อเฟื้อในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และศิริประภาสำหรับความเข้าใจและกำลังใจที่มีต่อผู้วิจัย